

ภาวะผู้นำกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบล เขายายสั่น จังหวัดพัทลุง

สุธิญา พรหมมาก*

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
ด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขายายสั่น” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาระดับ
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขายายสั่น
จังหวัดพัทลุง 2. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขายายสั่น จังหวัดพัทลุง
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว
ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขายายสั่น จังหวัดพัทลุง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ ประชาชน
ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ ตำบลเขายายสั่น จำนวน 384 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งระดับชั้น
ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์
ปัจจัยต้นมีผลต่อปัจจัยตาม

จากการศึกษาวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว
ขององค์การบริหารส่วนตำบลเขายายสั่น จังหวัดพัทลุง อยู่ในระดับปานกลาง 2) ระดับภาวะผู้นำของ
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เขายายสั่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำได้แก่
การสร้างบารมี การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การกระตุ้นการใช้ปัญญา และการสร้าง
แรงบันดาลใจ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลเขายายสั่น จังหวัดพัทลุง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย องค์การบริหารส่วนตำบลเขายายสั่น ต้องเร่งสร้างความเข้าใจกับ
ภาคประชาชนในพื้นที่เพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง รู้ถึงสิทธิ และกระบวนการ การเข้ามีส่วนร่วม จัดให้มี
การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างฝ่ายบริหารกับประชาชน เพิ่มการประชาสัมพันธ์โครงการ
กิจกรรมต่าง ๆ ให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึง เพิ่มช่องทางการเข้ามีส่วนร่วมให้มากขึ้น

* นักศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Abstract

The thesis “The Effect Of Leadership On The Participation in Tourism Development of the Khaochaison Tambon Administration Organization, Phattalung Province” had the objectives of; 1. Studying people’s participation in tourism development in the Khaochaison Tambon Administration Organization, Phattalung Province, 2. Studying the level of leadership of the members of the Tambon Administration Organization Committee, and 3. Studying the effect of leadership on people’s participation in tourism development. The sample used for the analysis was 384 citizens residing in the Khaochaison sub-district selected using stratified sampling. A multiple regression analysis was performed to study the independent and dependent factors.

The results showed that people’s participation in tourism development at the Khaochaison Tambon Administrative Organization was at a moderate level, and that leadership of the members of the Khaochaison Tambon Administrative Organization committee was at high level. Leadership characteristics were building self respect, being aware of group diversity, critical thinking, and motivation in tourism development in Khaochaison tambon

The recommendation based on this research was to stimulate understanding in the community and attract more participants. The organization should conduct public hearings and promote activities in order to widen public participation.

Key word : leadership participation tourism development

บทนำ

ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญในการรวมกลุ่มคนและจูงใจคนให้มุ่งไปยังเป้าหมายที่ตั้งไว้ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานและเกิดความก้าวหน้า จูงใจบุคคลอื่น ๆ ให้ร่วมมือกันในการปฏิบัติงาน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร ดังนั้น ผู้นำควรใช้ศิลปะ ความรู้ ความสามารถ อำนาจหรืออิทธิพล เพื่อกระตุ้นสร้างแรงจูงใจให้บุคคลหรือกลุ่มร่วมปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและยินดีให้ความร่วมมือ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามเป้าหมายขององค์กร

กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิดตัดสินใจ แก้ไขปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของประชาชน ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนแก้ไขปัญหา ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง (Erwin, 1976 : 138)

การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องนั้นนับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เสริมสร้างในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม ดังนั้น ถ้าชุมชนไม่เข้มแข็งก็จะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างไม่มั่นคงและไม่ก้าวหน้า ธุรกิจการท่องเที่ยวต้องนำรายได้กลับคืนสู่ชุมชนท้องถิ่น ก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันระหว่างผู้ดำเนินธุรกิจ และชุมชนท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นรูปแบบหนึ่งของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีอำนาจในการปกครองตนเอง มีอิสระในการบริหารงาน กิจการต่าง ๆ ด้วยตนเอง ตามอำนาจหน้าที่ ที่กฎหมายกำหนด ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) และได้กำหนดหน้าที่บังคับหรือหน้าที่ต้องถือปฏิบัติ ตามมาตรา 67 ซึ่งมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล และอาจจัดทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หรืออำนาจหน้าที่ที่จะเลือกปฏิบัติ ตามมาตรา 68 ทั้งนี้การดำเนินการต่าง ๆ จะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยบทบาทส่วนหนึ่งก็คือ มีหน้าที่กำหนดแนวทางในการพัฒนา ด้านการท่องเที่ยว ไปพร้อม ๆ กับ การพยายามส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะเมื่อประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด วางแผนการพัฒนา จะทำให้ประชาชนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา รู้สึกหวงแหน รู้สึกถึงการเป็นเจ้าของร่วมกัน ส่งผลให้เกิดความร่วมมือ ร่วมแรง เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อผลประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่น อบต. จะเป็นองค์กรในการบริหารจัดการการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินโครงการ การจัด กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิด การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น และไม่ทำลายธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม อีกทั้งประโยชน์จากการท่องเที่ยวจะกลับคืนสู่ประชาชนและชุมชนท้องถิ่นอีกด้วย ตามแผนงาน 3 ปี (2551 - 2553) ที่มีการปรับวิสัยทัศน์เพื่อการทำงานที่หันมาให้ความสนใจในการพัฒนา ด้านการท่องเที่ยว โดยเพิ่มประเด็นการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเข้าไปในวิสัยทัศน์ด้วยว่า “เขาชัยสน น่ายุ่ เขตชุมชนธรรม ส่งเสริมการศึกษา เกษตรก้าวหน้า พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว” ซึ่งในพื้นที่เขตตำบล เขาชัยสน นั้นมีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวอยู่มากแต่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควรจะเป็น ขาด การประชาสัมพันธ์ที่ดีในการเชิญชวนนักท่องเที่ยวไปใช้บริการโดยมุ่งไปที่การปรับแต่งพัฒนาสถานที่ ท่องเที่ยวที่มีอยู่ในตำบล เป็นการต่อยอดจากของเดิมที่มี-ที่ดี อยู่แล้ว โดยจะเพิ่มการเชื่อมโยงไปยัง เครือข่ายอื่น ๆ เป็นการดำเนินการเพิ่ม เพื่อให้คนภายนอกได้รู้จักมากยิ่งขึ้น เช่น การเพิ่มการ ท่องเที่ยวที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวถ้ำ (องค์การบริหาร ส่วนตำบลเขาชัยสน, 2550 : 16-17)

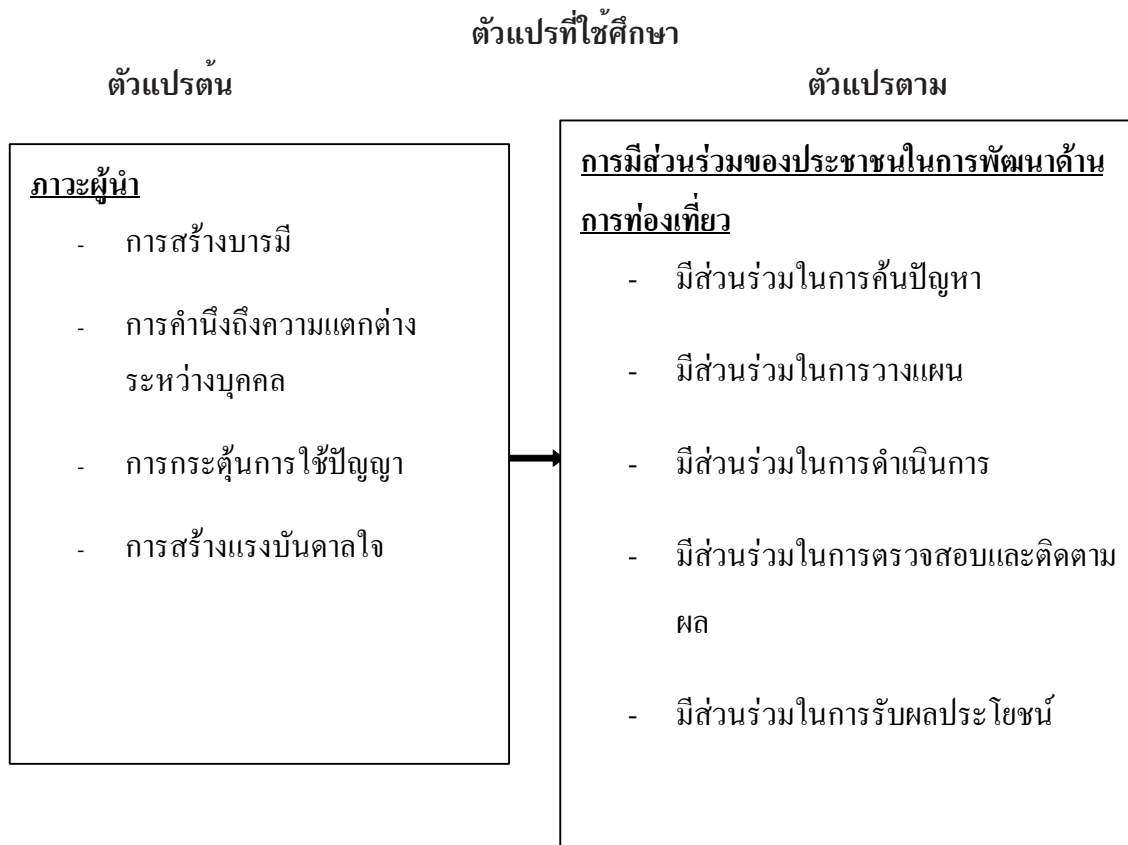
สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจในตำบลเขาชัยสน ซึ่งสถานที่ท่องเที่ยวในแต่ละแห่งก็จะมี ตำนานเล่าขานกันมานานนั้นถือได้ว่าเป็นตำนานที่มีชื่อเสียงของจังหวัดพัทลุง เช่น บ่อน้ำร้อนเขาชัยสน ซึ่งเป็นบ่อน้ำร้อนที่เป็นน้ำแร่ธรรมชาติ ชาวบ้านเชื่อกันว่าเป็นบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ องค์การบริหารส่วนตำบล

เขาศัยสนได้พัฒนาพื้นที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีที่พัก ห้องอาบน้ำร้อน บ่อแช่น้ำร้อน ไว้บริการ เชื่อกันว่าการอาบน้ำ - แช่น้ำแร่ร้อน จะช่วยบรรเทาอาการของโรคบางชนิดเช่นโรคผิวหนัง อัมพฤกษ์ปวดเมื่อย เป็นต้น ทางด้านเหนือของบ่อน้ำร้อนประมาณ 700 เมตรเป็นที่ตั้งของ ถ้ำพระ ภายในมีบ่อน้ำเย็น มีน้ำลึกประมาณ 1 เมตร มีน้ำไหลตลอดทั้งปีด้านบนของถ้ำเป็นที่ประดิษฐานพระนอนและยังมีภาพผนังถ้ำที่สวยงาม ธารน้ำเย็นที่นักท่องเที่ยวสามารถล่องเรือเข้าไปในภูเขาได้ และถ้ำต่าง ๆ บนภูเขาที่มีทั้งหินงอกหินย้อยที่สวยงาม ซึ่งล้วนแต่อยู่ในอำนาจหน้าที่การกำกับดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาศัยสน เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวดังกล่าวอยู่นอกเขตเทศบาล จึงเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการรับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวเขาศัยสนเป็นเมืองทางผ่านและยังเป็นเมืองที่มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามหลายแห่ง แต่ไม่ได้รับความสนใจไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควรจะเป็น ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของตำบลเขาศัยสนนั้น จะต้องพยายามให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาที่ไม่กระทบกับ วิถีชีวิตของคนในพื้นที่ ไม่ทำลายขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของชุมชน และไม่ทำลายระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม อันจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างงานในพื้นที่ สร้างรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น ลดอัตราการย้ายถิ่นฐานเพื่อไปหางานทำยังต่างถิ่นอีกด้วย

ในส่วนของการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาศัยสนนั้นได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว โดยสนับสนุนให้ประชาชนรวมกลุ่มกันเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน (OTOP) เช่น การนำน้ำจากบ่อน้ำร้อนมาทำน้ำแร่, การแปรรูปข้าวสังข์หยดให้เป็นขนม การแกะตัวหนังตะลุงเป็นของที่ระลึกในหลาย ๆ รูปแบบ นับเป็นการสร้างงานสร้างอาชีพ ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ให้กับชุมชน มีการปรับภูมิทัศน์พัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในตำบล สร้างสถานที่จำหน่ายสินค้า OTOP เป็นของที่ระลึกในการท่องเที่ยว และการก่อสร้างบันไดขึ้นชมถ้ำต่าง ๆ เพื่อรองรับการท่องเที่ยว รวมถึงให้การอบรมกับประชาชนที่เป็นตัวแทนของชุมชนให้ทำการวิเคราะห์จุดแข็ง - จุดอ่อน (SWOT) ด้านการท่องเที่ยวของชุมชน

ดังนั้น ภาวะผู้นำกับการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาศัยสน ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจต้องการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาศัยสน อยู่ในระดับใด และศึกษาระดับภาวะผู้นำของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาศัยสน จังหวัดพัทลุง อีกทั้งภาวะผู้นำที่มีผลกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาศัยสน จังหวัดพัทลุง หรือไม่ อย่างไร โดยมุ่งหวังเพื่อใช้ผลการศึกษาเป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาศัยสนต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา : ปรับปรุงจาก ธวัช บุญยมนิ. (2550), อคิน รพีพัฒน์. (2527). และเอกสิทธิ์ สุทธิศาสนกุล. (2545).

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง
2. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน โดยทำการศึกษาคูณลักษณะภาวะผู้นำ ได้แก่ การสร้างบารมี การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การกระตุ้นการใช้ปัญญา และการสร้างแรงบันดาลใจ และการมีส่วนร่วม

ของประชาชนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการค้นปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตาม และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณจะมีเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบบประเมินค่าเพื่อตรวจสอบความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล เขาชัยสน เกี่ยวกับภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ซึ่งเครื่องมือนี้จะช่วยอำนวยความสะดวกและทำให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการตอบข้อปัญหาที่ต้องการศึกษาได้อย่างครบถ้วนซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Sciences) ประมวลผลและจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อนำเสนอและสรุป ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยต้นมีผลต่อบัจจัยตาม โดยกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง จำนวน 384 คน

ผลการศึกษาวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งผลการวิจัยเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน

ตารางที่ 1.1 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง

(n = 384)

การมีส่วนร่วมของประชาชน	X	S.D.	ระดับ
มีส่วนร่วมในการค้นปัญหา	2.84	.89	ปานกลาง
มีส่วนร่วมในการวางแผน	2.79	2.91	ปานกลาง
มีส่วนร่วมในการดำเนินการ	2.89	.86	ปานกลาง
มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามผล	2.74	.90	ปานกลาง
มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	2.99	.90	ปานกลาง
รวม	2.85	2.80	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ทั้ง 5 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการค้นปัญหา 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 4) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามผล และ 5) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมของประชาชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.99 รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 มีส่วนร่วมในการค้นปัญหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84 มีส่วนร่วมในการวางแผน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74 ตามลำดับ สามารถอธิบายได้ว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนจะเป็นการเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของตัวแทนกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ และจะให้ความสนใจเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ตนได้รับผลประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป อีกทั้งประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ในการเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ ว่าสามารถทำได้อย่างไร และไม่สามารถเข้าร่วมในบางกิจกรรมหรือโครงการได้ เนื่องจากยังมีปัญหาเรื่องปากท้องและความเป็นอยู่ อีกทั้งไม่ได้รับข่าวสารอย่างเพียงพอ จึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ เป็นผลให้ระดับการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสนอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน

ตารางที่ 2.1 ผลการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน

(n = 384)

ภาวะผู้นำ	X	S.D.	ความหมาย
ด้านการสร้างบารมี	3.55	0.78	มาก
ด้านการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล	3.45	0.76	มาก
ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา	3.42	0.79	มาก
ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	3.33	0.81	ปานกลาง
รวม	3.44	0.71	มาก

จากตาราง 2.1 ผลการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนจะให้การเคารพนับถือผู้นำอยู่มาก รวมทั้งผู้นำจะเป็นบุคคลที่เกิดและอาศัยอยู่ในพื้นที่ตำบลเขาชัยสน ที่ตนเป็นตัวแทนอยู่แล้ว จึงมีความรักความผูกพันกับชุมชน และเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน เมื่อพิจารณาเป็นรายได้ จะเห็นว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างบารมี มีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 เนื่องจากผู้นำจะเป็นที่ยกย่อง เคารพนับถือ ศรัทธาและไว้วางใจได้ อีกทั้งผู้นำเป็นคนในพื้นที่ซึ่งตนเป็นตัวแทน ประชาชนให้ความเคารพผู้นำเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว รองลงมาคือ ด้านการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 ผู้นำจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลในฐานะเป็นผู้ดูแลเอาใจใส่ทำให้ผู้ตามรู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญ ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ จะเป็นการส่งเสริมการสื่อสารแบบสองทาง เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นำและผู้ตาม ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา มีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 ผู้นำจะกระตุ้นให้ผู้ตามตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น มีการจูงใจและสนับสนุนความคิดใหม่ ๆ มุ่งไปยังเป้าหมายที่ตั้งไว้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานและบังเกิดความก้าวหน้าแก่ผู้ร่วมงานเป็นการเสริมสร้างองค์กรหรือหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 มีการสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานเกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับภาวะผู้นำกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา

การท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง

ตารางที่ 3.1 แสดงการวิเคราะห์เกี่ยวกับภาวะผู้นำกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา

ด้านการท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง

ภาวะผู้นำด้านการสร้างบารมี					
Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	26.008	1	26.008	47.130	.000
Residual	210.797	382	.552		
Total	236.804	383			

*มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3.1 แสดงการวิเคราะห์เกี่ยวกับภาวะผู้นำกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง พบว่า ภาวะผู้นำมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 แสดงให้เห็นว่า ผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญในการรวมกลุ่มคนและจูงใจคนให้มุ่งไปยังเป้าหมายที่ตั้งไว้ ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการเป็นผู้นำที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานและบังเกิดความก้าวหน้าแก่ผู้ร่วมงานเป็นการเสริมสร้างองค์กรหรือหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน มีลักษณะภาวะผู้นำทั้ง 4 ด้าน ในการดำเนินงาน คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามเป้าหมายขององค์การ และสอดคล้องต่อความต้องการของประชาชน เพื่อประโยชน์แก่ประชาชนและชุมชนอย่างแท้จริง

ตารางที่ 3.2 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำด้านการสร้างบารมี ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ภาวะผู้นำด้านการสร้างบารมี					
Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	26.008	1	26.008	47.130	.000
Residual	210.797	382	.552		
Total	236.804	383			

*มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตาราง 3.2 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำด้านการสร้างบารมี ผลปรากฏว่า ภาวะผู้นำด้านการสร้างบารมี มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน สามารถอธิบายได้ว่า ลักษณะภาวะผู้นำด้านการสร้างบารมี ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000 เนื่องจากประชาชนจะให้การเคารพนับถือผู้นำอย่างมากเมื่อมีกิจกรรมใด ๆ หากผู้นำขอความร่วมมือ โดยส่วนใหญ่ก็จะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี รวมทั้งผู้นำจะเป็นบุคคลที่เกิดและอาศัยอยู่ในพื้นที่ ซึ่งตนเป็นตัวแทนอยู่แล้ว จึงมีความรักความผูกพันกับชุมชน จึงเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชน

ตารางที่ 3.3 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำด้านการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ภาวะผู้นำด้านการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล					
Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	23.045	1	23.045	44.192	.000
Residual	199.204	382	.521		
Total	222.250	383			

*มีนัยสำคัญที่ระดับ

จากตาราง 3.3 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำด้านการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลผลปรากฏว่า ภาวะผู้นำด้านการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน สามารถอภิปรายได้ว่า ผู้นำทำให้สมาชิกของกลุ่มรู้สึกว่าคุณมีความสามารถโดยการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มอบหมายงานตามความสามารถ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็น ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ อย่างเต็มที่ อย่างเป็นกันเอง มีการกล่าวชมเชยเมื่อสมาชิกสามารถบรรลุความสำเร็จในการทำโครงการต่าง ๆ แล้วมอบหมายงานที่ยากขึ้นไปอีกลำดับ เป็นผลให้เกิดความไว้วางใจ รู้สึกอยากเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ

ตารางที่ 3.4 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ภาวะผู้นำด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา					
Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	25.573	1	25.573	45.265	.000
Residual	215.815	382	.565		
Total	241.388	383			

*มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตาราง 3.4 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ผลปรากฏว่า ภาวะผู้นำด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา มีผลต่อ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน ด้านนี้จะเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานให้ตระหนักและเข้าใจในปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น และสามารถเอาชนะปัญหาอุปสรรคได้จากความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่นเอง

ตารางที่ 3.5 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ภาวะผู้นำด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา					
Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	34.144	1	34.144	58.702	.000
Residual	222.189	382	.582		
Total	256.333	383			

*มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตาราง 3.5 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ผลปรากฏว่า ภาวะผู้นำด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน เป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้ร่วมงานรู้สึกภูมิใจในงานที่ทำ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้ปฏิบัติงานใหม่ ๆ เป็นผลให้ประชาชนอยากเข้าไปมีส่วนร่วม เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในการดำเนินงาน กิจกรรมที่เกิดขึ้น

บทสรุป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน” เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำ ของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน และเพื่อศึกษาภาวะผู้นำที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง จากการศึกษาวิจัยพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน อยู่ในระดับปานกลาง 2) ระดับภาวะผู้นำของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เขาชัยสน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายได้พบว่า ภาวะผู้นำ ได้แก่ การสร้างบารมี การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การกระตุ้นการใช้ปัญญา และการสร้างแรงบันดาลใจ ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง

ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

จากผลการศึกษา พบว่า ปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน ดังนี้ ประชาชนไม่ค่อยให้ความสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยว ปลุกฝังให้ประชาชนรักและหวงแหนธรรมชาติ และสถานที่ท่องเที่ยวที่มีอยู่ในตำบล ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทของการมีส่วนร่วมที่ตนสามารถกระทำได้ ผู้นำต้องไม่ปิดกั้นในการมีส่วนร่วมของประชาชน รับฟังความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ประชาชนยังมีปัญหาเรื่องปากท้อง เพราะต้องทำงาน ทำให้ไม่มีเวลาติดตามข่าวสาร ทำให้ไม่เห็นถึงความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วม การดำเนินงาน กิจกรรมต่างๆ ยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี ทำให้ประชาชนขาดข้อมูลข่าวสารที่ดีเพียงพอ จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) จัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมและประโยชน์ที่เกิดจากการมีส่วนร่วม เห็นคุณค่าของการมีส่วนร่วม ให้ประชาชนเกิดความเข้าใจในบทบาทของตนที่สามารถกระทำได้และไม่เพิกเฉยต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว

2) ผู้นำควรสร้างความประทับใจให้กับประชาชนในการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนา ด้านการท่องเที่ยว ลดช่องว่างของความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับประชาชน ด้วยการสร้างบรรยากาศ ที่เป็นกันเอง มีความสุภาพอ่อนโยน และเป็นมิตร ทำให้ประชาชนอยากกลับมามีส่วนร่วมในกิจกรรม ที่จะเกิดขึ้นต่อไป

3) องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกับประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนเล็งเห็นถึงความสำคัญ รู้สึกเป็นเจ้าของ และเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ / กิจกรรม เป็นผลให้อยากเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวมากขึ้น และตัวผู้นำเอง ควรให้ความสำคัญกับการลงพื้นที่เพื่อเป็นการทำความเข้าใจกับประชาชน รับรู้ปัญหา ความต้องการของ ประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง เพื่อเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อไป

4) องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการร่วมมือกับส่วนกลาง จัดหลักสูตร เกี่ยวกับอาชีพ ด้านการท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์ ทั้งระดับผู้ใหญ่และเยาวชน การฝึกอาชีพ การทำของที่ระลึก เป็นต้น เพราะถ้าหากส่วนราชการทำให้ประชาชนสามารถตระหนักได้ว่าการพัฒนาการท่องเที่ยว สร้างผลประโยชน์ให้กับตัวประชาชนเองจะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

5) มีการจัดตั้งองค์กร หรือสหกรณ์ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยให้ประชาชน เข้ามาดำเนินการในทุกกระบวนการขององค์กร โดยมีส่วนราชการเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำ การดำเนินงานลักษณะองค์กรจะเป็นการดำเนินงานที่มีแบบแผนทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม มากขึ้น และการจัดตั้งกลุ่มเป็นองค์กรจะช่วยผลักดันให้ องค์กรเข้าไปมีส่วนร่วมกับส่วนราชการส่วน กลางมากขึ้นมีสิทธิ์มีเสียงมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ธวัช บุญยมณี. (2550). ภาวะผู้นำและการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ศิริรัตน์ ชุณหทศลาย. (2546). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. นนทบุรี:

บริษัท ออฟเซ็ทเพรส จำกัด.

องค์การบริหารส่วนตำบลเขาชัยสน. (2550). สรุปผลการดำเนินงาน ประจำปี 2547 - 2550.

ม.ป.ท. ; บริษัทบลูอิมเมจ จำกัด.

อคิน รพีพัฒน์. (2527). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและ วัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

เอกสิทธิ์ สุทธิศาสนกุล. (2545). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครอง ส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครปฐม.

วารสารวิทยบริการ

ภาวะผู้นำกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมฯ

ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๓ กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๔

สุธีญา พรหมมาก

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	สุธีญา พรหมมาก
วัน เดือน ปีเกิด	24 กรกฎาคม 2528
สถานที่เกิด	จังหวัดพัทลุง ประเทศไทย
วุฒิการศึกษา	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, พ.ศ. 2547- 2550 ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหิดล, พ.ศ. 2551-2553 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)
การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ	วารสารวิทยบริการ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ที่อยู่ปัจจุบัน	128 ม.4 ต. เขาชัยสน อ. เขาชัยสน จ. พัทลุง 93130 E-mail: teeya_aom@hotmail.com

*****